

LÝ DO NGUYỄN ÁI QUỐC VÀ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM CHỌN CON ĐƯỜNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

★ PGS, TS NGUYỄN MẠNH HÀ

★ TS VŨ THỊ HỒNG DUNG

Viện Lịch sử Đảng,

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

● **Tóm tắt:** Ngay từ khi mới thành lập, lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc và Đảng Cộng sản Việt Nam đều xác định hai nhiệm vụ chủ yếu của cách mạng Việt Nam là làm tư sản dân quyền cách mạng và thổ địa cách mạng để đi tới xã hội cộng sản, đi lên CNXH. Vấn đề đặt ra là cần lý giải vì sao đi lên CNXH là con đường do Đảng, Bác Hồ (Nguyễn Ái Quốc) và nhân dân ta đã lựa chọn từ năm 1930 và kiên định cho đến ngày nay? Bài viết góp phần tìm hiểu và lý giải vấn đề trên theo các bước chuyển biến về nhận thức của Nguyễn Ái Quốc, dựa trên những sự kiện, mốc lịch sử tiêu biểu kể từ khi Người ra đi tìm đường cứu nước năm 1911, nhằm phân bác những quan điểm sai trái cho rằng sự lựa chọn CNXH cho Việt Nam là sai lầm, không phù hợp với xu thế thời đại.

● **Từ khóa:** Nguyễn Ái Quốc, chế độ XHCN, Việt Nam.

Qua nghiên cứu cho thấy, sự lựa chọn của Nguyễn Ái Quốc và Đảng về con đường xây dựng chế độ XHCN cho Việt Nam sau khi giành được độc lập dân tộc dựa trên những cơ sở lý luận và thực tiễn sau:

1. Nguyễn Tất Thành ra đi tìm đường cứu nước và những hoạt động đầu tiên

Ngày 5-6-1911, người thanh niên yêu nước Nguyễn Tất Thành (sau này lấy tên là Nguyễn Ái Quốc, Hồ Chí Minh...) rời Sài Gòn ra đi tìm đường cứu nước. Thời điểm đó, trong suy nghĩ, Nguyễn Tất Thành chỉ đau đáu một điều: đi tìm con đường cứu dân, cứu nước, mang lại độc lập cho

dân tộc, tự do và cuộc sống bớt đói nghèo cho người dân. Sinh ra và lớn lên trong cảnh đất nước đang rên xiết dưới sự thống trị của thực dân Pháp, sự đầu hàng, thỏa hiệp của triều đình nhà Nguyễn, sự thất bại của các phong trào đấu tranh yêu nước theo hệ tư tưởng phong kiến, hệ tư tưởng dân chủ tư sản, Nguyễn Tất Thành quyết định đi tìm một con đường khác để giành độc lập cho dân tộc. Trả lời phỏng vấn của Tạp chí *Ngon lửa nhỏ* (Liên Xô) năm 1923, Nguyễn Ái Quốc giải thích quyết định ra đi tìm đường cứu nước như sau: “Vào trạc tuổi 13, lần đầu tiên tôi đã được nghe những từ ngữ tiếng Pháp: tự do, bình đẳng,

bác ái - đối với chúng tôi lúc ấy, mọi người da trắng đều được coi là người Pháp - thế là tôi muốn làm quen với văn minh Pháp, tìm xem những gì ẩn giấu đằng sau những từ ấy"⁽¹⁾. Khi ra đi tìm đường cứu nước, Nguyễn Tất Thành không hề nghĩ rằng sẽ tìm thấy mô hình cách mạng có sẵn, đã được viết trong sách hoặc thể hiện trong đời sống, xã hội của các nước, các dân tộc nào đó. Nguyễn Tất Thành mới chỉ có ý định đi tìm con đường giải phóng dân tộc nhưng tìm như thế nào, tìm ở đâu, liên hệ với ai, với tổ chức nào, cứu nước bằng cách nào... thì chưa có sự định hình cụ thể. Quá trình vừa tìm đường cứu nước, vừa lao động kiếm sống, bôn ba các châu lục, qua nước Mỹ, Anh, Pháp... là quá trình Nguyễn Tất Thành khảo sát thực tế cuộc sống, phong trào đấu tranh cũng như tìm hiểu các tư tưởng yêu nước của người dân ở các nước thuộc địa. Từ quan sát đó, Nguyễn Tất Thành nhận thức rõ rằng mỗi dân tộc có những điều kiện, hoàn cảnh cụ thể riêng, nên cần phải xuất phát từ các điều kiện cụ thể về kinh tế, chính trị, xã hội để xác định con đường cách mạng cho dân tộc mình, không thể sao chép các hình mẫu cụ thể.

Điều có thể khẳng định là khi ra đi tìm đường cứu nước, Nguyễn Tất Thành có định hướng rằng nếu thành công, giành được độc lập cho đất nước, thì con đường phát triển của Việt Nam chắc chắn sẽ không hướng tới việc xây dựng một thể chế chính trị, một chế độ xã hội mà ở đó, giai cấp phong kiến hoặc giai cấp tư sản vẫn nắm quyền điều hành và đại đa số người dân tiếp tục bị thống trị, bóc lột. Bởi vì, nước Pháp tuyên bố sứ mệnh khai hóa văn minh cho người dân Việt Nam, nhưng thực tế là đại bộ phận người dân vẫn không biết đọc, biết viết, đời sống rất khó cực... Tuy nhiên, lựa chọn thể chế chính trị nào, chế độ xã hội nào thì bản thân Nguyễn Tất Thành chưa xác định được cụ thể.

Trong thời gian ở Mỹ, Anh, Nguyễn Tất Thành đã có một loạt các hoạt động đáng chú ý như: tìm hiểu đời sống của người da đen ở khu Harlem (New York); liên hệ với Hội Ái hữu của người Việt ở London; gửi thư cho cụ Phan Châu Trinh nói lên sự quan tâm và suy nghĩ về thời cuộc, về diễn biến và chiều hướng của cuộc Chiến tranh thế giới thứ nhất; liên hệ với Kỳ Ngoại hầu Hoàng thân Cường Để⁽²⁾, một thành viên hoàng tộc triều Nguyễn chủ trương chống Pháp, đang sống lưu vong ở Nhật Bản; quan tâm đến sự kiện nhà vua Duy Tân trẻ tuổi chủ trương chống lại sự thống trị của Pháp (tháng 5-1916), bị đày đi đảo Reunion; sự kiện binh lính khổ đờ ở Thái Nguyên, do Trịnh Văn Cấn (Đội Cấn) chỉ huy, nổi dậy chống Pháp, bị thực dân Pháp đìm trong bể máu (tháng 8-1917)⁽³⁾... Cuối năm 1917, Nguyễn Tất Thành rời nước Anh, trở lại Pháp.

2. Hành trình đến với sự lựa chọn chủ nghĩa xã hội

- Bước chuyển biến đầu tiên: Ảnh hưởng của Cách mạng Tháng Mười Nga

Tại Pháp, qua sách báo, Nguyễn Tất Thành được biết một sự biến chính trị to lớn nổ ra ở nước Nga xa xôi. Báo chí tư sản Pháp gọi đó là cuộc đảo chính của những người Bôn-sê-vích. Nhưng một số tờ báo xã hội cánh tả lại coi đây là một cuộc cách mạng của công nhân, nông dân, binh lính do Đảng Bôn-sê-vích lãnh đạo, thiết lập chính quyền của nhân dân. Người rất quan tâm đến chính biến này nên tìm đọc các sách báo viết về nó. Người cho rằng đây là lần đầu tiên trong lịch sử, có một cuộc cách mạng đưa lại chính quyền cho những người lao động điều hành. Với trực giác của mình, Người ủng hộ cuộc cách mạng đó. Vào thời điểm đó, Người không hề nghĩ rằng cuộc Cách mạng này lại có ảnh hưởng lớn lao và mang tính quyết định đối với

Kỷ niệm 110 năm ngày Bác Hồ ra đi tìm đường cứu nước _ Ảnh: TL

cuộc đời hoạt động cách mạng của mình nhiều đến thế. Đây chính là bước chuyển biến đầu tiên trong nhận thức của Người về cuộc cách mạng vô sản đầu tiên.

Những năm sau này, Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh đã có nhiều bài viết về Cách mạng Tháng Mười Nga.

Trong cuốn *Bản án chế độ thực dân Pháp*, xuất bản năm 1925, Nguyễn Ái Quốc đã dành phần IV, chương 12 viết về “*Cách mạng Nga với các dân tộc thuộc địa*”. Trong tác phẩm *Đường cách mệnh* xuất bản năm 1927, Nguyễn Ái Quốc viết: “Trong thế giới bây giờ, chỉ có cách mệnh Nga là đã thành công và thành công đến nơi, nghĩa là dân chúng được hưởng cái hạnh phúc, tự do, bình đẳng thật... Cách mệnh Nga dạy cho chúng ta rằng muốn cách mệnh thành công thì

phải dân chúng (công nông) làm gốc, phải có đảng vững bền...”⁽⁴⁾. Và “Bây giờ học thuyết nhiều, chủ nghĩa nhiều, nhưng chủ nghĩa chân chính nhất, chắc chắn nhất, cách mệnh nhất là chủ nghĩa Lênin”⁽⁵⁾.

Trong bài viết *Cách mạng Tháng Mười và sự nghiệp giải phóng các dân tộc phương Đông*, Chủ tịch Hồ Chí Minh bày tỏ cảm nghĩ: “Giống như người đi đường đang khát mà có nước uống, đang đói mà có cơm ăn. Cách mạng Tháng Mười đã chứng tỏ có khả năng lật đổ nền chuyên chế của bọn bóc lột, xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa... Đó là một tấm gương cổ vũ nhân dân lao động toàn thế giới, đặc biệt là đối với các dân tộc phương Đông... Cách mạng Tháng Mười đã mở ra trước mắt họ thời đại cách mạng chống đế quốc, thời đại giải phóng dân

tộc"⁽⁶⁾. Đây là những lý do giải thích vì sao lúc đó Người đón nhận và đi theo con đường của Cách mạng Tháng Mười để cứu nước, giải phóng dân tộc; coi cuộc cách mạng này là cái "cẩm nang thần kỳ", là kim chỉ nam, là mặt trời soi sáng con đường đi tới thắng lợi cuối cùng, đi tới chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản⁽⁷⁾.

Bằng kinh nghiệm hoạt động cách mạng quốc tế, căn cứ vào những luận điểm của V.I.Lênin và những bài học của Cách mạng Tháng Mười, Hồ Chí Minh đã rút ra kết luận có tính nguyên tắc: "Muốn cứu nước, giải phóng dân tộc không có con đường nào khác con đường cách mạng vô sản"⁽⁸⁾; "Trong thời đại ngày nay...cách mạng giải phóng dân tộc phải phát triển thành cách mạng xã hội chủ nghĩa thì mới giành được thắng lợi hoàn toàn"⁽⁹⁾.

Bước chuyển thứ hai: Gia nhập Đảng Xã hội Pháp

Cuối năm 1918, Nguyễn Tất Thành gia nhập Đảng Xã hội Pháp. Đây là người Việt Nam đầu tiên gia nhập một đảng chính trị của nước Pháp. Người viết: "Tôi tham gia Đảng Xã hội Pháp chẳng qua là vì "các ông bà ấy" - (hồi đó tôi gọi các đồng chí của tôi như thế) - đã tỏ đồng tình với tôi, với cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức. Còn như đảng là gì, công đoàn là gì, chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản là gì thì tôi chưa hiểu"⁽¹⁰⁾. Trong thời gian lao động kiếm sống, Người được luật sư Phan Văn Trường giới thiệu đến các thư viện đọc sách của các nhà viết kịch, nhà văn, nhà tư tưởng nổi tiếng như Sếchxpia, Díchken, Víchto Huygô, Emin Dôla, Lô Tấn, Lép Tônxtôi, Hăngri Bécuyt. Các tác phẩm đó đã cung cấp những hiểu biết mới cho Người về xã hội, về cuộc sống của nhân dân ở các nước. Ngoài ra, Người còn tiếp xúc với các nhà hoạt động chính trị cánh tả như Pôn Vayăng Cutuyariê, Mácxen Casanh, đọc báo Nhân đạo -

ơ quan ngôn luận của Đảng Xã hội Pháp, tham gia các cuộc hội họp, thảo luận do Đảng Xã hội Pháp tổ chức. Từ đó, Người càng hiểu ra đây là một tổ chức chính trị có quan điểm tiến bộ, chống chiến tranh, bênh vực quyền lợi của người lao động. Việc gia nhập Đảng Xã hội Pháp đánh dấu bước mở đầu cuộc đời hoạt động chính trị chuyên nghiệp của Nguyễn Tất Thành.

Bước chuyển thứ ba: Bản Yêu sách của nhân dân An Nam

Tham gia Đảng Xã hội Pháp giúp cho Nguyễn Tất Thành có thêm cơ hội tiếp xúc, học hỏi, tích lũy kinh nghiệm hoạt động chính trị. Đầu năm 1919, các nước thắng trận trong Chiến tranh thế giới thứ nhất đến Pari tham dự Hội nghị bàn về việc gìn giữ hòa bình sau chiến tranh, đồng thời phân chia lại khu vực ảnh hưởng. Nguyễn Tất Thành đã cùng với Phan Châu Trinh, Phan Văn Trường, Nguyễn Thế Truyền trao đổi, soạn thảo *Bản Yêu sách của nhân dân An Nam*⁽¹¹⁾. *Bản yêu sách* do Nguyễn Ái Quốc (tên mới của Nguyễn Tất Thành) ký tên, gửi đến Hội nghị Vécxây, gồm 8 điểm, yêu cầu các quyền dân chủ, chính trị cho người dân An Nam

Bản Yêu sách còn được in ra hàng nghìn bản gửi cho các Nghị sĩ, thành viên trong chính quyền Pháp, cho các tờ báo ở Pari, phân phát ở các cuộc mít tinh, hội họp, ở các ngã tư đường phố, gửi theo các chuyến tàu về Đông Dương... Mặc dù biết các nước tham dự Hội nghị và chính quyền Pháp không bao giờ đáp ứng những đề nghị này nhưng Nguyễn Ái Quốc coi đây là một cơ hội thuận lợi để vạch trần tội ác, mưu đồ của thực dân, đế quốc đối với người dân ở các nước thuộc địa, làm cho dư luận Pháp và thế giới hiểu rõ tình hình và nguyện vọng của nhân dân Việt Nam.

Yêu sách của nhân dân An Nam trở thành một bản Tuyên ngôn chính trị đầu tiên của dân

tộc Việt Nam nói chung, của Nguyễn Ái Quốc nói riêng. Tuy nhiên, đến lúc đó, vẫn chưa thấy những chủ kiến rõ rệt của Nguyễn Ái Quốc về vấn đề cứu nước, giải phóng dân tộc. Việc gửi *Bản Yêu sách* đến Hội nghị Véc xây *đánh dấu bước chuyển căn bản* trong bước đường hoạt động cách mạng của Nguyễn Ái Quốc.

Bước chuyển thứ tư: đọc Luận cương của Lênin - Tìm thấy con đường giải phóng dân tộc

Một sự kiện lớn lao trong hành trình tìm đường cứu nước của Nguyễn Ái Quốc. Tháng 7-1920, Người đọc trên báo *Nhân đạo* văn kiện *Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa* của V.I.Lênin. Lần đầu tiên Người được đọc một văn kiện của V.I.Lênin viết về dân tộc và thuộc địa. Luận cương đã bổ sung, trang bị cho Người những vấn đề lý luận về cách mạng giải phóng dân tộc.

Sau này, Người nhớ lại cảm tưởng khi đọc Luận cương: “Trong Luận cương đó, có những chữ chính trị khó hiểu. Nhưng đọc đi đọc lại, cuối cùng tôi cũng hiểu được phần chính. Luận cương của Lênin làm cho tôi cảm động, phấn khởi, sáng tỏ, tin tưởng biết bao! Tôi vui mừng đến phát khóc lên. Ngồi một mình trong buồng mà tôi nói to lên như đang nói trước quần chúng đông đảo: “Hỡi đồng bào bị đọa đầy đau khổ! Đây là cái cần thiết cho chúng ta, đây là con đường giải phóng chúng ta”. Từ đó tôi hoàn toàn tin theo Lênin, tin theo Quốc tế thứ ba”⁽¹²⁾. Luận cương của V.I.Lênin đã làm thay đổi hoàn toàn nhận thức và cuộc đời hoạt động của Người. Từ

một người yêu nước, Người đến với chủ nghĩa Lênin sau nhiều năm tìm tòi, khảo nghiệm.

Bước chuyển biến thứ năm: Trở thành người cộng sản

Tháng 3-1919, Quốc tế Cộng sản (Quốc tế III) thành lập theo sáng kiến của Lênin. Ngày 25-12-1920, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 18 Đảng Xã hội Pháp khai mạc tại thành phố Tua (Tours). Nguyễn Ái Quốc là đại biểu duy nhất của Đông Dương thuộc Pháp tham dự, đã phát

biểu lưu ý Đại hội về tình cảnh người dân Việt Nam đang sống dưới sự thống trị của tư bản thực dân Pháp. Người đã bỏ phiếu thành lập Đảng Cộng sản Pháp và tán thành gia nhập Quốc tế Cộng sản. Đây là sự kiện mang tính bước ngoặt đánh dấu một người Việt Nam đầu tiên tham gia sáng lập Đảng Cộng

“Lúc đầu, chính là do chủ nghĩa yêu nước mà tôi tin theo Lênin. Rồi, từng bước một, tôi đi đến kết luận là chỉ có chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức và giai cấp công nhân toàn thế giới. Tôi đã hiểu thế nào là sự gắn bó chặt chẽ giữa chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa quốc tế vô sản”.

CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

sản Pháp.

Sau này, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: “Lúc đầu, chính là do chủ nghĩa yêu nước mà tôi tin theo Lênin. Rồi, từng bước một, tôi đi đến kết luận là chỉ có chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức và giai cấp công nhân toàn thế giới. Tôi đã hiểu thế nào là sự gắn bó chặt chẽ giữa chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa quốc tế vô sản”⁽¹³⁾.

Bước ngoặt quyết định: đến Liên Xô XHCN (7-1923 -11-1924)

Kể từ khi Cách mạng Tháng Mười Nga năm 1917 giành thắng lợi, Nguyễn Ái Quốc đã tỏ rõ sự quan tâm đặc biệt đối với cuộc cách mạng này cũng như chế độ xã hội được xây dựng tại đây. Người đã cùng với những nhà yêu nước ở các

nước thuộc địa của Pháp như Angiêri, Tuynidi, Mađagaxca, Máctiních... thành lập Hội liên hiệp thuộc địa (tháng 7-1921), ra tờ báo *Người cùng khổ* cơ quan ngôn luận của Hội (tháng 4-1922), nhằm phản ánh tình cảnh của người dân ở các thuộc địa, đồng thời tuyên truyền về Cách mạng Tháng Mười và nước Nga Xôviết.

Các hoạt động, bài viết, phát biểu liên quan đến vấn đề dân tộc, thuộc địa của Người đã gây được sự chú ý đặc biệt của Quốc tế Cộng sản. Một thành viên lãnh đạo của Quốc tế III là Manuinxki đã đề nghị Đảng Cộng sản Pháp để Nguyễn Ái Quốc sang công tác tại Mátxcova.

Trong thời gian gần một năm rưỡi ở nước Nga, ngoài công việc ở Quốc tế Cộng sản, Nguyễn Ái Quốc quan tâm tìm hiểu chủ trương, đường lối xây dựng, bảo vệ đất nước của Đảng Bôn-sê-vích và Chính phủ Xôviết. Người đã hoạt động liên tục trên nhiều lĩnh vực, trong nhiều tổ chức: tìm đọc các tác phẩm của Lênin; tham gia viết bài, trả lời phỏng vấn các báo, tạp chí: *Ngon lửa nhỏ, Tiếng còi, Sự thật, Thư tín quốc tế, Nhân đạo, Đời sống công nhân, Người cùng khổ ở Pháp*; tham dự các khóa học ngắn hạn tại Trường Đại học cộng sản dành cho những người lao động Phương Đông; được bầu vào Đoàn Chủ tịch Quốc tế nông dân; phát biểu tại Đại hội lần thứ V Quốc tế Cộng sản (17-6-1924) về hoạt động của Ban Chấp hành Quốc tế Cộng sản, vấn đề dân tộc và thuộc địa, vấn đề ruộng đất; tham dự Đại hội của Quốc tế đỏ; tham dự Đoàn Chủ tịch Đại hội Quốc tế cộng sản Thanh niên và Đại hội Quốc tế Phụ nữ v.v...

Hơn một năm hoạt động, sống trên đất nước Liên Xô, Người đã có sự khảo nghiệm thực tế đầy đủ và cần thiết về chế độ xã hội và cuộc sống của con người Xôviết, tính ưu việt và ảnh hưởng của Cách mạng Tháng Mười không chỉ đối với người dân Liên Xô mà cho cả các nước khác, đặc

biệt là các nước đang đấu tranh giành độc lập dân tộc.

Đây là khoảng thời gian mang tính bước ngoặt về nhận thức và thái độ hành động của Nguyễn Ái Quốc không chỉ đối với vấn đề cứu nước, giải phóng dân tộc, mà là lựa chọn mô hình chế độ xã hội mới sau khi giành được độc lập cho đất nước. Việc hòa mình vào cuộc sống của nhân dân Xôviết và thực tiễn công cuộc xây dựng đất nước theo con đường XHCN của Liên Xô đã góp phần định hình một cách chắc chắn sự lựa chọn của Người đi theo con đường Lênin đã vạch ra, để giải phóng dân tộc, xây dựng chế độ xã hội XHCN ở Việt Nam.

Tháng 10-1930, *Luận cương chính trị* của Đảng do đồng chí Trần Phú soạn thảo, được Hội nghị Trung ương lần thứ nhất thông qua, cũng khẳng định con đường cách mạng Việt Nam sau khi giành được độc lập dân tộc là tiến lên CNXH.

3. Một vài nhận xét

Thứ nhất, mỗi quốc gia, dân tộc, không phân biệt màu da, chủng tộc, trình độ phát triển đều có quyền tự lựa chọn con đường phát triển cho mình. Đây là quyền tự quyết thiêng liêng, bất khả xâm phạm, phản ánh sự độc lập của mỗi quốc gia, dân tộc. Việc lựa chọn con đường đi lên CNXH, hay nói cách khác là xác định mục tiêu sau khi hoàn thành cách mạng giải phóng dân tộc của Nguyễn Ái Quốc và của Đảng là một quá trình diễn ra một cách tự nhiên, lâu dài, không có dự định trước. Có thể khẳng định rằng, vào thời điểm năm 1911 và mấy năm sau đó, Người chưa định hình một cách rõ rệt mô hình chế độ xã hội cụ thể Việt Nam sẽ xây dựng sau khi giành được độc lập. Nhưng chắc chắn không phải là chế độ xã hội do tư bản thực dân, phong kiến nắm quyền thống trị, mà là xã hội do người dân làm chủ cuộc sống của mình.

Cách mạng Tháng Mười Nga năm 1917 giành thắng lợi, thế giới chứng kiến một mô hình chế độ xã hội mới được xây dựng do số đông nhân dân nắm quyền điều hành và phục vụ cho số đông. Cách mạng Tháng Mười đã thu hút sự quan tâm tìm hiểu của Nguyễn Ái Quốc và chế độ xã hội của nước Nga Xôviết đã được Người lựa chọn cho dân tộc Việt Nam. Từ đó, dưới sự lãnh đạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh “Nước ta từ một xứ thuộc địa nửa phong kiến đã trở thành một quốc gia độc lập, tự do, phát triển theo con đường xã hội chủ nghĩa; nhân dân ta từ thân phận nô lệ đã trở thành người làm chủ đất nước, làm chủ xã hội; đất nước ta đã ra khỏi tình trạng nước nghèo, kém phát triển, đang đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, có quan hệ quốc tế rộng rãi, có vị thế ngày càng quan trọng trong khu vực và trên thế giới”⁽¹⁴⁾.

Thứ hai, Cách mạng XHCN Tháng Mười Nga do V.I.Lênin và Đảng Bôn-sê-vích lãnh đạo, Luận cương về vấn đề dân tộc và thuộc địa do V.I.Lênin soạn thảo và chế độ XHCN đầu tiên trên thế giới do V.I.Lênin lãnh đạo xây dựng, đã đóng vai trò có ý nghĩa quyết định đối với nhận thức con đường giải phóng dân tộc và sự lựa chọn mô hình phát triển đất nước của Nguyễn Ái Quốc và của Đảng Cộng sản Việt Nam. Đó là sự lựa chọn dựa trên thực tiễn đất nước Việt Nam cũng như thực tiễn của Cách mạng Tháng Mười Nga, công cuộc xây dựng CNXH ở Liên Xô và phù hợp với xu thế của thời đại.

Thứ ba, Nguyễn Ái Quốc đã có nhận thức và lựa chọn gần như đồng thời hai mục tiêu và cũng là hai vấn đề quan trọng nhất của cách mạng, của dân tộc Việt Nam, đó là con đường giải phóng dân tộc và chế độ xã hội sẽ xây dựng sau khi giành được độc lập dân tộc. Kể từ khi tìm thấy con đường cứu nước (năm 1920), phải mất một phần tư thế kỷ, đến năm 1945, Việt Nam

mới giành được độc lập, bắt đầu xây dựng chế độ dân chủ nhân dân tiến lên CNXH.

Thứ tư, kể từ khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời (năm 1930), hai nội dung độc lập dân tộc và CNXH luôn là hai nhiệm vụ chủ yếu của Đảng lãnh đạo, song hành, gắn bó chặt chẽ, bổ sung, hỗ trợ cho nhau trong tiến trình cách mạng Việt Nam và trở thành điều kiện, nhân tố thường xuyên quyết định thắng lợi trong hơn 90 năm qua. Đây là một đặc trưng xuyên suốt, nổi bật của cách mạng Việt Nam và lịch sử dân tộc thời kỳ hiện đại, phù hợp với thực tiễn Việt Nam □

Ngày nhận bài: 26-11-2021; Ngày phản biện: 20-12-2021; Ngày duyệt đăng: 17-1-2022.

(1), (13) E.Côbêlêp (1985): *Đồng chí Hồ Chí Minh*, Nxb Thanh niên, Hà Nội - Nxb Tiến bộ, Mátxcova, tr.48, 77.

(2) Cường Để (1882-1951), là cháu năm đời của vua Gia Long, được phong tước Hầu (nên gọi là Kỳ ngoại Hầu). Ông được Phan Bội Châu tôn làm Minh chủ trong phong trào Đông Du; Hội chủ của Duy tân Hội, chủ trương chống thực dân Pháp và khôi phục chế độ quân chủ ở Việt Nam.

(3) Alain Ruscio: *Hồ Chí Minh - Những bài viết và những cuộc tranh đấu*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2020, tr.39.

(4), (5) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.2, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tr.304, 289.

(6) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t.11, tr.161,164.

(7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t.10, tr.128.

(8), (12) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t.12, tr.30, 562.

(9), (10) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t.15, tr.392, 561.

(11) Còn gọi là *Thỉnh nguyện thư của nhân dân An Nam* (tiếng Pháp là: *Rivendications du peuple anamite*).

(14) ĐCSVN: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.64.